

Audity

Zkušenosti z programového období 2004-2006

Výroční zprávy EÚD a NKÚ za rok 2008

Zkušenosti ostatních států V4

Pro jednání Řídícího a koordinačního výboru

8. prosince 2009

Obsah

1.	Úvod	2
2.	<i>Analýza výsledků auditů provedených Evropskou komisí zaměřených na programy financované z evropských fondů v programovém období 2004 – 2006 - Závěrečná zpráva, Listopad 2009</i>	3
2.1	Úvod	3
2.2	Shrnutí	4
2.3	Analýza výsledků auditů provedených EK	5
2.4	Analýza výsledků zpětného ověření	12
2.5	Kategorizace nejčastějších zjištění	15
2.6	Doporučení pro řídicí orgány	18
2.7	Seznam zkratk	21
3.	Výroční zpráva NKÚ 2008	22
4.	Výroční zpráva Evropského účetního dvora o plnění rozpočtu EU za rok 2008	23
5.	Zkušenosti a srovnání států V4	26

1. Úvod

Národní orgán pro koordinaci pro jednání Řídicího a koordinačního výboru připravil materiál shrnující zkušenosti s auditní problematikou v programovém období 2004-2006, jehož prostřednictvím chce předat zkušenosti řídicím orgánům programového období 2007-2013.

Za tímto účelem byla provedena analýza čtyř ukončených auditů provedených Evropskou komisí, přičemž se jednalo o dva audity zaměřené na programy financované z ERDF a dva audity týkající se programů financovaných z ESF. Analýza byla doplněna zjištěními identifikovanými ve zpětném ověření, které požadovala Evropská komise u operací financovaných v minulém programovém období z ERDF (a Fondu soudržnosti). Výsledkem analýzy se stala **kategorizace nejčastějších zjištění v programovém období 2004-2006 a návrh doporučení pro zefektivnění řídicích a kontrolních systémů**, které povede k prevenci negativních zjištění v rámci auditů provedených externími subjekty. Obsah závěrečné zprávy z analýzy auditů provedené firmou PricewaterhouseCoopers Česká republika, s.r.o v listopadu 2009 je obsahem první kapitoly.

Na analýzu navazují ve druhé kapitole některá zjištění identifikovaná Nejvyšším kontrolním úřadem v oblasti hospodaření s prostředky poskytnutými ČR ze zahraniční a zadávání veřejných zakázek.

Ve třetí kapitole jsou uvedeny závěry a doporučení Evropského účetního dvora, které uveřejnil ve své výroční zprávě za rok 2008 v rámci části věnované politikám soudržnosti.

Poslední, čtvrtá, kapitola shrnuje zkušenosti států Visegrádské čtyřky v oblasti auditů, které byly prezentovány jednotlivými státy na konferenci konané 19. a 20. října 2009 v Maďarsku.

2. Analýza výsledků auditů provedených Evropskou komisí zaměřených na programy financované z evropských fondů v programovém období 2004 – 2006 - Závěrečná zpráva, Listopad 2009

2.1 Úvod

V souladu s čl. 38 Nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 ze dne 21. června 1999 o obecných ustanoveních o strukturálních fondech se může Evropská komise v rámci své odpovědnosti za provádění celkového rozpočtu Evropských společenství přesvědčit, že členské státy mají takové hladce fungující systémy řízení a kontroly, že fondy Společenství budou efektivně a správně využívány. Tzn., může mimo jiné vykonávat audity řídicích a kontrolních systémů pro implementaci strukturálních fondů a Fondu soudržnosti v členských státech.

Provedené audity jsou cenným zdrojem informací nejen pro řídicí a další orgány programového období 2004–2006, ale i pro orgány zabezpečující řízení a implementaci programů v programovém období 2007–2013. Auditní zprávy shrnující zjištění v rámci jednotlivých auditů a navržená opatření ze strany auditního subjektu jsou důležitým podkladem pro zefektivnění implementace jednotlivých programů a celého Národního strategického referenčního rámce.

Předmětem zakázky bylo vypracování analýzy výsledků vybraných auditů provedených Evropskou komisí v průběhu programového období 2004–2006 a formulace doporučení pro řídicí orgány v rámci programového období 2007 – 2013.

2.2 *Shrnutí*

Prvním krokem pro přípravu této zprávy byla důkladná analýza podkladové dokumentace. V této části jsme měli k dispozici dokumentaci ke čtyřem ukončeným auditům provedených EK v programovém období 2004 – 2006 (přičemž dva audity se týkaly operačních programů financovaných z ESF a další dva operačních programů financovaných z ERDF) a k procesu zpětného ověřování, který probíhá od poloviny roku 2008 a dosud není vypořádán.

Dokumentace k auditům provedeným EK obsahovala následující dokumenty:

- návrhy auditních zpráv z provedených 4 auditů;
- závěrečné zprávy z těchto auditů;
- komunikace mezi dotčenými ŘO a EK v průběhu odstraňování zjištění.

V této části jsme provedli sumarizaci všech zjištění a doporučených opatření k nápravě podle tématu a dotčeného fondu, která jsou uvedena v kapitole 2.3 této zprávy.

Dokumentace k procesu zpětného ověřování obsahovala mimo jiné následující dokumenty:

- auditní zpráva EK k procesu zpětného posouzení;
- zprávy o zpětném ověřování v rámci pěti operačních programů.

V této části jsme provedli sumarizaci všech zjištění dle jejich tématu a uvádíme je v kapitole 2.4 této zprávy.

Na základě výsledků analýzy zjištění z provedených auditů a zpětného posouzení jsme připravili přehled nejčastějších zjištění a doporučení. Zjištění jsou rozdělena dle dotčeného fondu a dále dle tématu. Tato část je uvedena v kapitole 2.5 této zprávy.

V poslední kapitole uvádíme přehled doporučení pro nastavení řídicích a kontrolních systémů s cílem předejít obdobným negativním zjištěním identifikovaným v programovém období 2004 – 2006.

2.3 Analýza výsledků auditů provedených EK

Tato kapitola obsahuje shrnutí výsledků auditů provedených EK v programovém období 2004–2006. Shrnutí obsahuje popis zjištění včetně navrženého opatření a informaci, zda zjištění bylo odstraněno do doby vydání závěrečné zprávy z auditu.

Evropský fond pro regionální rozvoj

Tématická oblast	Podoblast	Prvotní zjištění	Návrh nápravného opatření	Závěrečná zpráva
Obecné	Legislativa	V podmínkách právního aktu o poskytnutí grantu, příručkách a dalších dokumentech nejsou zmíněny směrnice EU o zadávání veřejných zakázek.	Zahrnout do všech dokumentů jednoznačný odkaz na směrnice EU o zadávání veřejných zakázek.	Zjištění odstraněno
	Publicita	Nedodržení pravidel publicity při publikování článku ze strany ZS (neuvedení účasti EU na financování projektu).	Zajistit dodržování pravidel publicity dle relevantních nařízení EK.	Zjištění odstraněno
	Zajištění administrativní kapacity	Fluktuace pracovníků ZS ohrožující jeho funkce.	Provést přezkoumání systému řízení ZS a předložit zprávu o přezkoumání auditorům EK.	Zjištění odstraněno
	Aktualizace pracovních postupů	Změny v interních příručkách ZS nejsou systematicky schvalovány ŘO.	Zajistit, aby všechny verze interních příruček ZS byly systematicky a formálně schvalovány ŘO.	Zjištění odstraněno

Tématická oblast	Podoblast	Prvotní zjištění	Návrh nápravného opatření	Závěrečná zpráva
Administrace žádostí	Proces hodnocení	Nedodržení poskytnutí 5ti denní lhůty pro doložení chybějících informací v rámci formální kontroly žádosti o grant.	Dodržovat pracovní postupy stanovené ŘO, aby bylo zajištěno rovné zacházení se všemi žadateli.	Zjištění odstraněno
		Příliš obecně definovaná kritéria přijatelnosti, která nejsou důsledně dodržována.	K zajištění rovného zacházení se všemi žadateli by měl ŘO zajistit více pokynů pro výklad kritérií přijatelnosti. ZS by měl tato kritéria používat přesně dle výkladu ŘO.	Zjištění odstraněno
		Používání dodatečných kritérií bez předchozího informování žadatelů.	K zajištění transparentnosti procesu výběru projektů by měla být všechna kritéria stanovena a zveřejněna před vyhlášením výzvy.	Zjištění odstraněno
		Nedodržení interního dohledu v procesu hodnocení přijatelnosti.	Uplatňovat postup pro interní dohled zajištěním kontroly 4 očí.	Zjištění odstraněno
		Hodnotící kritéria programu nezahrnují rovnost pohlaví.	Zajistit, aby kritéria pro výběr projektu zahrnovala všechna horizontální témata (včetně rovnosti pohlaví).	Zjištění odstraněno
		Neexistence povinnosti odůvodnit případy, kdy hodnotitel nepřihlížel k odborným posudkům.	K zajištění transparentnosti procesu výběru projektů a zachování pomůcky pro audit by měla být zavedena povinnost zaznamenat a odůvodnit případy, kdy nebylo přihlédnuto k odborným posudkům.	Zjištění odstraněno

Tématická oblast	Podoblast	Prvotní zjištění	Návrh nápravného opatření	Závěrečná zpráva
Administrace žádostí	Proces hodnocení	Nedoložení kontroly 4 očí v procesu kontrol a hodnocení projektových žádostí.	Dodržet a dokumentovat kontrolu 4 očí pro zajištění souladu postupů s pokyny vydanými ŘO.	Zjištění odstraněno
		Nejasné postupy pro ověřování pravidel veřejné podpory <i>de minimis</i> .	Vysvětlit, jak je v praxi ověřováno, že není překročena maximálně hranice pomoci s ohledem na <i>de minimis</i> . Postup ověřování by měl být zahrnut v manuálu postupů ŘO/ZS.	Zjištění odstraněno
		Chybějící kontrolní listy dokládající provedení hodnocení přijatelnosti a ekonomického posouzení.	Zajistit dodržování interních postupů při vyplňování kontrolních listů, aby byl zajištěn dostatečný audit trail.	Zjištění odstraněno
	Rozhodnutí o výběru	Neexistence formálních postupů pro odvolání neúspěšných žadatelů.	Stanovit řádný postup pro odvolání a informování o něm žadatele včetně jasného odůvodnění.	Zjištění odstraněno
		Rozhodnutí o přidělení grantu nevysvětlují nebo neuvádějí pravidla pro způsobilost.	ŘO by měl zajistit, aby rozhodnutí o přidělení grantu obsahovalo pravidla způsobilosti.	Zjištění odstraněno

Tématická oblast	Podoblast	Prvotní zjištění	Návrh nápravného opatření	Závěrečná zpráva
Kontroly projektů	Plánování kontrol	Není vypracován plán kontrol na místě.	Vypracovat plán kontrol na místě, aby bylo zajištěno přidělení dostatečných lidských zdrojů a řádné sledování pokroku kontrol.	Zjištění odstraněno. Doporučuje se připravovat plány kontrol z dlouhodobějšího hlediska než jen měsíčního, aby bylo zajištěno náležité plánování lidských zdrojů
	Postupy pro kontroly	Nedostatky v metodice související s kontrolami dle čl. 4 prováděných na místě (cíl, počet projektů, rozsah kontrol, bližší podrobnosti kontrol v rámci grantových schémat.	Dopracovat metodiku pro provádění kontrol na místě, aby poskytovala dostatečné vodítko pro práci a bylo zajištěno splnění všech požadavků čl. 4 nařízení 438/2001.	Zjištění odstraněno
		Pokyny ke kontrolám způsobilosti nejsou úplné (nejsou uvedeny podmínky dohod o grantu a období způsobilosti).	Zlepšit pokyny pro kontrolu práce ZS, aby bylo zajištěno řádné a důsledné provádění prací všemi zaměstnanci ZS.	Zjištění odstraněno
	Sledování nápravných opatření	Není dokladováno řádné sledování nápravných opatření souvisejících se zjištěními v rámci kontrol.	Řádně dokumentovat plnění následných opatření, aby bylo zajištěno plnění všech doporučení v souladu s požadavky a audit trail.	Zjištění odstraněno

Tématická oblast	Podoblast	Prvotní zjištění	Návrh nápravného opatření	Závěrečná zpráva
Kontroly projektů	Veřejné zakázky	Kontrolní list pro kontrolu zadávání veřejných zakázek a výběru dodavatelů není dostatečný.	Upravit kontrolní listy do většího detailu.	Zjištění odstraněno
		Není kontrolováno zveřejnění zakázek v ÚVEU. V kontrolní listu není uvedena informace o dosažení vnitrostátního prahu/prahu EU a typ postupu, který příjemce použil.	Zahrnout jakou součást kontrol VZ kontrolu zveřejňování v ÚVEU a uvést tyto informace do kontrolního listu.	Zjištění odstraněno
		Nedostatečné kontroly v oblasti zadávání veřejných zakázek a výběru dodavatelů.	Vyhodnotit rozsah opakovaného výskytu chyb v oblasti zadávání veřejných zakázek a provést finanční opravy. Provést zpětné kontroly všech uzavřených smluv z hlediska dodržování pravidel pro veřejné zakázky, vyčíslit dopad zjištěných chyb, předložit metodiku ověřování včetně uvedení vzorku projektů a kontrolních listů auditorům EK.	Zjištění odstraněno
Kontrola 5 %, audit systémů	Postupy pro audit	Nedostatky v metodice pro kontroly vzorku operací dle článku 10 týkající se práce na místě, kritérií výběrů projektů, výběrových metod, kontrolních listů, finančního vykazování, sledování plnění následných opatření.	Zlepšit metodiku s ohledem na uvedené aspekty s cílem poskytnout dostatečné vodítko pro prováděnou práci a zajistit splnění všech požadavků čl. 10 nařízení 438/2001.	Zjištění odstraněno
	Výběr vzorku	Používání analýzy rizik zahrnující chybu v numerickém výpočtu váženého rizika.	Upravit analýzu rizik a doložit, že při výběru vzorku projektů budou dodržena pravidla čl. 10 nařízení 438/2001.	Zjištění odstraněno

Tématická oblast	Podoblast	Prvotní zjištění	Návrh nápravného opatření	Závěrečná zpráva
Kontrola 5 %, audit systémů	Výběr vzorku	Postup výběru vzorku 5 % není správně monitorován a brán v úvahu při dlouhodobém plánování auditů.	Nastavit postup monitorování výběru vzorku 5 % a zavést takové postupy pro auditní plánování, které zajistí splnění požadavků nařízení 438/2001.	Zjištění odstraněno
	Podávání zpráv	Útvary interního auditu ZS nemají povinnost předkládat zprávy o auditu ŘO, PCO a UWU.	Zavést postup, který zajistí pravidelné a včasné informování ŘO, PCO a UWU o práci interních auditů.	Zjištění odstraněno
		Zprávy o auditech systémů nejsou předávány všem zainteresovaným subjektům.	Útvary pro interní audit provádějící audit systémů by měly předávat zprávy nebo alespoň shrnutí o všech provedených auditech všem subjektům zapojených do řízení a kontroly v rámci daného operačního programu (ŘO, PCO, UWU).	Zjištění odstraněno
Výkaz o výdajích		Nedostatečné vodítko pro vypracování a schválení výkazu o výdajích pro EK.	Zlepšit postupy vypracování a schvalování výkazu o výdajích za účelem poskytnutí dostatečného vodítka a řádně dokumentovat veškerou odvedenou práci s cílem zachovat jasný audit trail.	Zjištění odstraněno
Certifikace		Nedostatečnost činností PCO před certifikací směřujících k odhalení systémových nedostatků při kontrolách podle čl. 4 (zejména v oblasti zadávání VZ a výběru dodavatelů).	PCO by měl rozšířit rozsah administrativních kontrol i kontrol na místě – získávání zpráv od ŘO ke kontrolám dle čl. 4, sledování nápravných opatření v případě nedostatků v řídicích a kontrolních systémech.	Zjištění odstraněno

Analýza výsledků auditů provedených EK (pokračování)

Evropský sociální fond

Tématická oblast	Podoblast	Prvotní zjištění	Návrh nápravného opatření	Závěrečná zpráva
Obecné	Zajištění administrativní kapacity	ŘO/ZS nemusí mít dostatečnou kapacitu pro kvalitní provádění kontrol dle čl. 4.	Vypracovat strategii v oblasti lidských zdrojů s ohledem na včasné provádění kontrol dle čl. 4.	Zjištění odstraněno
	Duševní vlastnictví	Výstupy projektu jsou ve vlastnictví příjemce a není zřejmé zajištění jejich distribuce či uveřejnění.	Vyřešit otázku duševního vlastnictví tak, aby bylo zajištěno dodržení všech principů ESF.	Zjištění odstraněno
Kontroly projektů	Plánování kontrol	Nebyly zahájeny kontroly podle čl. 4 nařízení 438/2001 kvůli rané fázi realizace projektů.	ŘO ve spolupráci se ZS by se měly ujistit, že kontroly dodávek zboží a služeb podle čl. 4 byly zahájeny a prostředky jsou adekvátně alokovány.	Zjištění odstraněno
Kontrola 5 %, audit systémů	Plánování auditů	Nebyly zahájeny kontroly podle čl. 10 nařízení 438/2001 kvůli rané fázi realizace projektů.	Kontroly podle čl. 10 by měly být zahrnuty do akčního plánu obsahujícího jasné cíle a termíny pro tyto kontroly.	Zjištění odstraněno
Platby		Zpoždění při provádění plateb (riziko při plnění pravidla N+2).	ŘO ve spolupráci se ZS by se měly zaměřit na zrychlení procesu proplácení, dodržovat interní lhůty pro provedení plateb.	Zjištění odstraněno

2.4 Analýza výsledků zpětného ověřování

Zpětné ověřování vzorku vybraných projektů financovaných z ERDF a Fondu soudržnosti bylo vyžádáno EK a to z důvodu podezření na systémový charakter chyb zjištěných v rámci nevypořádaných auditů. Cílem zpětného ověření mělo být ověření, zda míra chybovosti přesahuje 2 % (úroveň, při níž jsou chyby považovány za systémové) či nikoli. Zpětné posouzení se tématicky zaměřilo na oblasti zadávání veřejných zakázek, projektů generujících příjmy a kontrahování dodavatelů. Legislativním základem pro proces zpětného ověřování byl čl. 38.4 nařízení Rady (ES) č. 1260/1999.

Na základě dohody mezi EK a českou stranou proběhlo několik jednání za účasti dotčených řídicích orgánů, v jejichž rámci byly dohodnuty konkrétní postupy pro zpětné ověřování. Auditní orgán připravil metodiku pro výběr vzorků určeného pro zpětné ověřování a dle této metodiky vybraly jednotlivé řídicí orgány vzorek projektů určený ke kontrole. Rovněž byly vytvořeny kontrolní listy (checklisty), dle kterých měly být vybrané vzorky kontrolovány.

Vzorek projektů ke zpětnému ověřování byl následně finálně schválen EK.

Výstupy ze zpětného ověřování tvoří souhrnné zprávy obsahující metodu výběru vzorku, vybraný vzorek projektů, přehled chyb (nesrovnalostí) v každém projektu, analýzu chyb, míru chybovosti a finanční dopad identifikovaných chyb.

V této části tedy uvádíme shrnutí výsledků z procesu zpětného ověřování provedeného řídicími orgány na podzim roku 2008 a z předběžných výsledků následné auditní mise EK. Zjištění uvedená v této části se týkají pouze programů financovaných z ERDF, protože proces zpětného ověřování v oblasti Fondu soudržnosti byl oddělen z důvodu odlišného nastavení harmonogramu zpětného ověřování. Zjištění uvedená v následující tabulce byla identifikována ze strany řídicích orgánů při provádění zpětného ověřování, příp. také ze strany EK. Dále je nutné zmínit, že ve vybraných případech se jedná pouze o předběžná zjištění, která mohou být odstraněna v průběhu následné komunikace mezi ČR a EK.

Jako hlavní důsledky pro řídicí orgány vyplývající z níže uvedených zjištění lze uvést finanční opravy, které může uplatňovat EK. Finanční opravy mohou být uplatněny na úrovni jednotlivých projektů nebo celého programu v závislosti na zjištění, zda lze chyby definovat jako systémové nedostatky.

Analýza výsledků zpětného ověření (pokračování)

Tématická oblast	Podoblast	Zjištění
Veřejné zakázky	Obecné	Nesoulad s principy transparentnosti a rovného zacházení (použití kritérií, která nelze číselně vyjádřit, netransparentní postup při snížení počtu uchazečů, změna klíčových parametrů VZ v průběhu).
		Neuvedení spolufinancování v zadání VZ.
		Chybné použití kódu CPV.
	Postup výběrového řízení	Nesprávný postup výběrového řízení (např. vícepráce zadávané přímo formou dodatku ke smlouvě při nesplnění podmínek zákona o veřejných zakázkách).
		Nedostatečná transparentnost postupu zadávacího řízení (např. byl vyzván pouze jeden potenciální kandidát).
	Výzva k podání nabídky/Zadávací dokumentace	Výzva k podání nabídek neobsahovala datum a čas jednání komise.
		Chybějící dokumentace k veřejné zakázce (např. korespondence dokladující oslovení uchazečů, nabídky apod.).
	Vyhlášení VZ	Nesrovnalosti mezi informacemi o veřejných zakázkách zveřejněnými na vnitrostátní a mezinárodní úrovni.
		Porušena povinnost zveřejnit výzvu k podání nabídky dle zákona o veřejných zakázkách.
	Vyhlášení VZ	Nesoulad mezi daty uvedenými v dokumentaci k výběrovému řízení. Datum oslovení pro předkládání nabídek je totožné se samotnou zprávou z výběrového řízení. Zadávací dokumentace byla vyhotovena později, než měla být rozeslána, obdržené nabídky od oslovených firem jsou datovány později než zpráva z výběrového řízení.

Tématická oblast	Podoblast	Zjištění
Veřejné zakázky	Kvalifikační a hodnotící kritéria	Nedostatečně vymezeny podmínky kvalifikace, ve výzvě nebyla vymezena hodnotící kritéria a jejich váhy.
		Nedostatečně specifikovaná kvalifikační kritéria.
		Nesprávné používání kvalifikačních kritérií při udělování zakázek (např. zkušenosti), směšování kvalifikačních kritérií a kritérií pro hodnocení nabídek.
		Používání diskriminačních kvalifikačních kritérií.
		Jako specifické kritérium stanovena možnost vzájemného zápočtu pohledávek. Existuje podezření na účelově zadané kritérium diskriminující subjekty, které nemají finančně uzavřené obchodní záležitosti se zadavatelem.
	Hodnocení nabídek	Zadavatel nevyloučil neúplné nabídky a vyzval uchazeče k doplnění.
		Nedodržení termínu pro pozvání členů hodnotící komise na jednání.
		Porušení pravidla hodnocení nejméně 3 nabídek.
	Výsledky hodnocení nabídek/uzavření smlouvy	Uzavření smlouvy s vítězným uchazečem před zákonem stanovenou lhůtou.
		Nebylo odesláno oznámení o uzavření smlouvy ke zveřejnění.
Zadavatel neoznámil uzavření smlouvy uchazečům, nebyl dodržet termín 30 dnů na uveřejnění výsledků zadávacího řízení na centrální adrese.		
Kontrola VZ	Nebyla vypracována zpráva o vyhodnocení nabídek.	
	Kontrolní listy nejsou dostatečné.	
Projekty generující příjmy		Podhodnocení čistých příjmů projektu a v důsledku toho přiznání vyšší míry dotace.

2.5 Kategorizace nejčastějších zjištění

V této kapitole jsou uvedena nejčastější zjištění, která se objevovala jak v auditech provedených Evropskou komisí, tak v procesu zpětného posouzení. Zjištění jsou rozdělena dle fondů, v jejichž rámci se objevila. Navrhovaná nápravná opatření představují zejména doporučení navrhovaná EK.

Evropský fond pro regionální rozvoj

Tématická oblast	Zjištění	Navrhovaná nápravná opatření
Administrativní kapacita ŘO/ZS	Fluktuace pracovníků ŘO/ZS, nedostatečná kapacita.	Přijmout strategii v oblasti lidských zdrojů. Provádět pravidelná hodnocení dostatečnosti s ohledem na prováděné činnosti.
Hodnocení žádostí	Hodnotící kritéria jsou definována obecně. Jsou používána dodatečná kritéria, o kterých nebyli informováni žadatelé. Hodnotící kritéria nejsou kompletní s ohledem na horizontální témata.	Definovat jasná a kvantifikovatelná kritéria a připravit pokyny pro jejich výklad. Zajistit, aby kritéria byla součástí výzvy k předložení žádostí a nebyla v průběhu hodnocení měněna.
	Kontrola 4 očí v procesu hodnocení žádostí nebyla doložena.	Definovat postupy pro zajištění kontroly 4 očí (např. formou kontrolních listů) a zajistit jejich dodržování.

Tématická oblast	Zjištění	Navrhovaná nápravná opatření
Kontroly projektů	Není vypracován plán kontrol dle čl. 4 nařízení 438/2001. Kontroly dle čl. 4 nařízení 438/2001 nejsou vykonávány.	Definovat postupy pro přípravu plánů kontrolu a tyto pravidelně aktualizovat.
	Nedostatečné kontroly v oblasti zadávání veřejných zakázek.	Definovat postupy pro kontrolu veřejných zakázek včetně kontrolních listů zahrnujících detailní aspekty procesu VZ.
	Nedostatečná dokumentace sledování nápravných opatření.	Definovat postupy pro monitorování plnění nápravných opatření a zajistit kontrolu provádění těchto postupů.
Kontrola 5%, audit systémů	Není vypracován plán kontrol dle čl. 10 nařízení 438/2001, kontroly dle čl. 10 nařízení 438/2001 nejsou vykonávány.	Definovat postupy pro přípravu plánů kontrol a tyto pravidelně aktualizovat.
	Zprávy o auditech systémů nejsou předávány všem relevantním subjektům (ŘO, PCO, útvar pro winding-up).	Zajistit postupy, aby útvary interních auditů zajišťující audity systémů předávaly zprávy či shrnutí o provedených auditech uvedeným subjektům.
Veřejné zakázky	Zadávací dokumentace neobsahuje všechny důležité informace.	Vypracovat postupy pro zadávání veřejných zakázek a informovat o nich příjemce.
	Stanovení diskriminačních kritérií.	
	Zaměňování kvalifikačních a hodnotících kritérií.	Provádět důsledné kontroly zadávání veřejných zakázek.
	Nedodržení postupů pro zadání dodatečných prací dle pravidel zákona o veřejných zakázkách.	

Kategorizace nejčastějších zjištění (pokračování)

Evropský sociální fond

Tématická oblast	Zjištění	Navrhovaná nápravná opatření
Administrativní kapacita ŘO/ZS	Fluktuace pracovníků ŘO/ZS, nedostatečná kapacita.	Přijmout strategii v oblasti lidských zdrojů. Provést pravidelná hodnocení dostatečnosti s ohledem na prováděné činnosti.
Duševní vlastnictví	Výstupy projektu jsou ve vlastnictví příjemce a není zřejmé zajištění jejich distribuce či uveřejnění.	Vyřešit otázku duševního vlastnictví tak, aby bylo zajištěno dodržení všech principů ESF.
Kontroly/audity	Není vypracován plán kontrol dle čl. 4 a 10 nařízení 438/2001. Kontroly dle čl. 4 a 10 nařízení 438/2001 nejsou vykonávány.	Definovat postupy pro přípravu plánů kontrol a tyto pravidelně aktualizovat.
Způsobilost výdajů	V rámci kontrolovaných výdajů byly identifikovány nezpůsobilé výdaje (zejména v oblastech mezd, cestovních příkazů, režijních výdajů – alikvotní podíly).	Připravit detailní metodiky pro příjemce, zajistit školení příjemců, provádět důsledné kontroly.

2.6 Doporučení pro řídicí orgány

Tato kapitola shrnuje doporučení pro řídicí orgány operačních programů v rámci programového období 2007 – 2013. Cílem je poskytnout řídicím orgánům vodítko pro nastavení řídicích a kontrolních systémů, aby nedocházelo k negativním zjištěním v rámci auditů prováděných externími subjekty.

Doporučení byla formulována s ohledem na zjištění identifikovaná v rámci auditů provedených EK v programovém období 2004 – 2006 a zpětného posouzení.

Základním předpokladem pro zamezení nesrovnalostem či negativním zjištěním v rámci auditů je definování jasných pravidel pro žadatele/příjemce a postupů v rámci ŘO/ZS/PCO či AO, která by se v průběhu programového období neměla měnit. Tato skutečnost jednak eliminuje chyby na straně příjemců (které často vznikají právě díky tomu, že pravidla jsou měněna a příjemci není zřejmé např., podle které konkrétní verze příručky se musí řídit). Zároveň jsou tak eliminovány chyby či zpoždění ze strany ŘO/ZS/PCO nebo AO. Nicméně vzhledem k neustále se měnícímu prostředí, v němž implementace strukturálních fondů funguje (změny v legislativních předpisech, metodická doporučení EK či koordinačních orgánů), nelze změnám v pravidlech či postupech zabránit. V tomto případě je pak nutné klást důraz na zajištění dostatečné informovanosti žadatelů a příjemců o těchto změnách

1. Zajištění administrativní kapacity

Dostatečný počet lidských zdrojů a také jejich kvalifikace jsou základním předpokladem pro efektivní a kvalitní výkon všech funkcí ŘO/ZS/PCO či AO. Jako hlavní opatření v této oblasti lze definovat následující:

- Stanovit odhad potřebného počtu pracovníků s ohledem na prováděné činnosti.
- Nastavit postupy pro pravidelné vyhodnocování potřeb lidských zdrojů (např. s ohledem na počet vyhlášených výzev/plánovaných kontrol či auditů v následujícím období) a přijímání opatření na základě jejich výsledků.
- Pravidelně vyhodnocovat požadavky na kvalifikaci pracovníků s ohledem na činnosti, které tito pracovníci provádějí.
- Zajistit dostatečné vzdělávání všech pracovníků (např. formou individuálních vzdělávacích plánů, které budou pravidelně aktualizovány).
- Nastavit postupy pro pravidelné hodnocení výkonnosti pracovníků ŘO/ZS/PCO či AO a s nimi související systém odměňování a motivace.

2. Administrace žádostí a projektů (procesy hodnocení a kontrol)

Kontrolní činnosti (v tomto smyslu zahrnující procesy hodnocení žádostí i kontrol v průběhu realizace i po jejím ukončení) jsou jedním ze způsobů, jak předcházet nesrovnalostem či negativním zjištěním ze strany externích subjektů. Opatření v této oblasti mohou směřovat přímo k nastavení postupů v rámci ŘO/ZS nebo mohou být zaměřena na příjemce (jako preventivní opatření) a mohou obsahovat následující:

2.1 Administrace projektových žádostí

- Definování jasných a kvantifikovatelných kritérií (formální, přijatelnosti a hodnotící) včetně postupů pro hodnocení (např. pokud je stanoveno hodnocení na bodové škále, je vhodné připravit vodítko pro hodnotitele pro udělování počtu bodů).
- Vytvoření metodických pokynů pro hodnotitele s detailním popisem kritérií v jednotlivých fázích hodnotícího procesu. Dále doporučujeme stanovit přesný popis dostatečného obsahu jednotlivých částí žádostí o podporu. Toto je nutné zejména z toho důvodu, aby byla zajištěna objektivita a jednotnost hodnocení všech hodnotitelů. Kontrolní listy, resp. metodika hodnocení by měly být součástí pracovních postupů ŘO/ZS nebo případně dokumentace k výzvě.
- Při hodnocení žádostí by měl být kladen důraz na posouzení všech aspektů projektu – posouzení projektového záměru, analýza rizik, finanční a ekonomická analýza.
- Příprava detailních výstupů z hodnocení žádostí (kontrolní listy v elektronické nebo papírové formě), které budou dokladovat splnění kontroly 4 očí.
- Provádění pravidelných školení hodnotitelů (např. v souvislosti s podmínkami konkrétní výzvy, se změnami v legislativě či daného operačního programu).
- Zajištění dostatečně transparentního a objektivního hodnocení projektové žádosti na více úrovních (projektový manažer, pracovní skupina/komise).

2.2 Administrace projektů

- Pravidelná revize operačního manuálu a interních metodických pokynů a jejich aktualizace dle potřeb.
- Jasně stanovení pravidel pro dokládání a vykazování výdajů a pro sestavení/předkládání monitorovacích zpráv či žádostí o platbu (pro každý druh výdaje je vhodné stanovit podpůrnou dokumentaci, pomocí níž bude výdaj dokladován a tyto informace uvést např. do příručky pro příjemce).
- Snaha o minimalizaci administrativní zátěže (např. prostřednictvím využití seznamu účetních dokladů namísto předkládání přijatých faktur, ostatních účetních dokladů nebo dokladů stejné důkazní hodnoty jako příloh k žádosti o platbu na výdaje do 5 tis. Kč a to i pokud jsou v rámci operačního programu financovány velké investiční projekty. V tomto případě lze toto pravidlo uplatnit např. na výdaje na cestovné).
- Provádění pravidelných školení příjemců zejména s ohledem na problémové oblasti (např. na základě častých zjištění z provedených kontrol/hodnocení).
- Provádění pravidelných školení pracovníků provádějících kontrolu (např. s ohledem na změny v legislativě, problémové oblasti – veřejné zakázky, veřejná podpora, vykazování příjmů v projektech apod.).
- Provádění monitoringu a pravidelného vyhodnocování čerpání finančních prostředků u všech realizovaných projektů i celkově za program (nejlépe automaticky prostřednictvím informačního systému, který upozorní na případné problémy).
- Pokud se na výstupy projektu vztahují pravidla ochrany duševního vlastnictví, je nutné zabezpečit, aby tyto výstupy mohly být dostupné všem bez rozdílu např. formou

uzavření tzv. podlicenční smlouvy uzavřené podle par. 46 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským (autorský zákon).

- Zavedení automatické kontroly dodržení limitů pro přesuny položek rozpočtu prostřednictvím informačního systému pro usnadnění kontroly dodržení závazných limitů při přesunech prostředků mezi rozpočtovými položkami v rámci žádostí o změnu.
- Důsledná archivace veškeré relevantní projektové a programové dokumentace.

2.3 Kontrolní činnost

- Stanovení postupů pro pravidelnou aktualizaci plánů kontrol (s ohledem na zajištění dostatečné kapacity lidských zdrojů).
- Stanovení jasných metodických postupů pro provádění kontrol na místě a zajištění pravidelného školení pracovníků.
- Zajištění propracované analýzy rizik, pokud nejsou kontroly na místě prováděny u všech projektů (zahrnující nejen „statická“ kritéria jako velikost projektu či forma příjemce ale i rizikové faktory zohledňující předchozí zkušenosti s příjemcem/projektem jako jsou např. počet žádostí o změny, zjištění v předchozích kontrolách a jejich závažnost, finanční zdraví žadatele/příjemce apod.).
- Vypracování konkrétního plánu činností před výkonem kontroly na místě (například ve formě pracovního programu, kontrolních listů apod.), který bude poskytovat jasný návod, co se bude kontrolovat, jakým způsobem a kdo bude konkrétní činnosti provádět. Tento plán by měl korespondovat s důvody, proč byl projekt pro kontrolu na místě vybrán, tj. s výstupy analýzy rizik nebo jiným odůvodněním. Takto připravený plán může být dále použit pro zdokumentování průběhu a výsledku kontroly.
- Sledování a průběžné zlepšování efektivnosti výkonu kontrol na místě. Prostředkem může být průběžné hodnocení a zdokonalování pracovních postupů, tvorba pomůcek např. ve formě stručných návodů pro méně zkušené kontrolory apod.
- Sledování a pravidelné vyhodnocování nejčastějších zjištění z provedených kontrol (jednak za účelem pomůcky pracovníkům provádějícím kontroly, aby kontroly mohly být lépe zaměřeny na problémové oblasti nebo za účelem poskytování informací a metodického vedení příjemcům podpory).
- Generuje-li projekt významné příjmy snižující uznatelné náklady, doporučujeme, aby kontroly na místě prověřovaly, zda jsou tyto příjmy vykazovány kompletně.
- Před proplacením poslední žádosti o platbu doporučujeme znovu ověřit, zda je projekt na požadovanou dobu udržitelnosti životaschopný, aby v době udržitelnosti nedošlo k porušení pravidel SF.
- Před proplacením poslední žádosti o platbu doporučujeme ověřovat, zda se výdaje vykazované v poslední žádosti o platbu skutečně vztahují k období realizace projektu a ne k období následujícímu.
- V rámci ex-post (popř. interim) kontrol na místě alespoň výběrově kontrolovat, že proplacené výdaje za uzavřená účetní období zůstaly kompletně zaúčtovány ve středisku pro daný projekt.

3. Veřejné zakázky

Veřejné zakázky jsou oblastí, ve které bylo identifikováno nejvíce zjištění při předchozích auditech. Z tohoto důvodu je nutné věnovat této oblasti zvýšenou pozornost. Opatření pro prevenci negativních zjištění v této oblasti mohou zahrnovat:

- Definování jasných pravidel pro zadávání veřejných zakázek (i těch, kterých nespádají pod režim zákona o veřejných zakázkách).
- Provádění pravidelných školení příjemců zejména s ohledem na problémové oblasti (např. na základě častých zjištění z provedených kontrol).
- Stanovení postupů pro důsledný dohled nad procesem zadávání veřejných zakázek žadateli/příjemci (např. formou konzultace před zadáním veřejné zakázky, účast na jednání hodnotících komisí, posouzení dokumentace ještě před podpisem smlouvy).
- Zajištění dostatečného vzdělávání těch pracovníků ŘO/ZS/PCO a AO, kteří provádí kontrolu.
- Detailní kontrolní listy postihující všechny aspekty procesu veřejných zakázek a výběru dodavatelů.

2.7 Seznam zkratek

Zkratka	Popis
AO	Auditní orgán
ČR	Česká republika
EK	Evropská komise
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
EU	Evropská unie
ES	Evropská společenství
ESF	Evropský sociální fond
Nařízení 438/2001	Nařízení Komise (ES) č. 438/2001 ze dne 2. března 2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, pokud jde o řídicí a kontrolní systémy pro pomoc poskytovanou ze strukturálních fondů
PCO	Platební a certifikační orgán
ŘO	Řídicí orgán
ÚVEU	Úřední věstník EU
UWU	Útvar pro winding up (programové období 2004 – 2006)
VZ	Veřejná zakázky
Zákon o veřejných zakázkách	Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, příp. zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách
ZS	Zprostředkující subjekt

3. Výroční zpráva NKÚ 2008

Ve své výroční zprávě se NKÚ věnuje mimo jiné problematice veřejných zakázek.

Při kontrole zadávání veřejných zakázek NKÚ u kontrolovaných osob opakovaně zjišťuje podobné nedostatky, hlavně v oblasti chybně zvoleného postupu zadávání veřejných zakázek, v dělení větších zakázek na menší či v nepřesně stanoveném předmětu zakázky. Opakovaná zjištění potvrzují nedostatečnou vůli či schopnost kontrolovaných osob tuto situaci řešit.

NKÚ identifikoval tyto tři problémové okruhy ve veřejných zakázkách (které ve své zprávě dokládá několika příklady z provedených kontrol):

- Nerespektování zákona o zadávání veřejných zakázek a chybně zvolený způsob zadání veřejné zakázky,
- Předmět zakázky nebyl stanoven přesně a správně, důsledkem je nevhodnost vynaložených prostředků,
- Dělení větších zakázek na zakázky menší a přidělování těchto dílčích částí samostatně, ačkoliv zákon tento postup výslovně zakazuje.

V části věnované hospodaření s prostředky poskytnutými ČR ze zahraniční NKÚ došel u kontrolovaných subjektů například k následujícím zjištěním:

- v průběhu řízení docházelo ke změnám pravidel pro žadatele a příjemce podpory;
- od příjemců podpory nebylo vyžadováno plnění některých podmínek stanovených v rozhodnutích, podmínkách a smlouvách;
- indikátory a ukazatele pro hodnocení výsledků (dopadů) opatření a projektů byly stanoveny nejednoznačně a s nedostatečně provedeným odhadem očekávaných hodnot, což mělo za následek zpracování průběžného hodnocení přínosů s nevěrohodnými údaji;
- ve vazbě na výši podpory nebylo dostatečně ověřováno, zda investiční projekty po ukončení realizace přinášejí výnos;
- díky zdlouhavé implementaci programů došlo k pomalému čerpání prostředků.

Další podrobnosti viz Výroční zpráva NKÚ 2008 umístěná na:

<http://www.nku.cz/vyr-zpravy/vyrocní-zprava-nku-2008.pdf>

4. Výroční zpráva Evropského účetního dvora o plnění rozpočtu EU za rok 2008

Evropský účetní dvůr vydal Výroční zprávu za rok 2008, ve které se v kapitole 6 věnuje politikám soudržnosti.

„Soudržnost“ je druhou nejrozsáhlejší skupinou politik a představuje téměř třetinu rozpočtu Evropské unie. „Soudržnost“ zahrnuje oblasti Zaměstnanost a sociální věci a Regionální politiku. V roce 2008 dosáhly platby v politikách soudržnosti výše 36,6 miliard EUR.

V tiskové zprávě ke své výroční zprávě EÚD uvádí, že k „soudržnosti“ vydává *záporný výrok* (obdobně jako k politikám „výzkum, energie a doprava“ a „vnější pomoc, rozvoj a rozšíření“), který je určen pro případy, kdy míra chybovosti v uskutečněných operacích je významná a plošně rozšířená. „Soudržnost“ je Evropským účetním dvorem považována za skupinu politik, ve které se vyskytuje nejvíce chyb. EÚD odhaduje, že nejméně 11 % z celkové částky uhrazených nákladů nemělo být proplaceno. V mnoha případech jsou chyby důsledkem příliš složitých pravidel a právních předpisů. Zjednodušení tedy i nadále zůstává prioritou.

Kapitola Zprávy EÚD k politikám soudržnosti se zabývá především výdaji programového období 2000–2006. V roce 2008 byly proplaceny náklady (průběžné platby) za programové období 2007–2013 jen v několika případech. V mechanismech financování pro období 2007–2013 nebyly oproti předchozímu období provedeny žádné podstatné změny. Zahajování programů probíhalo pomalu. Výše plateb za rok 2008 činila 11,8 miliardy EUR, z čehož 11,7 miliardy EUR připadalo na platby předběžného financování.

EÚD provedl šetření na vzorku 170 průběžných plateb nákladů, přičemž tento vzorek v sobě obsahoval operace vztažené k ESF, ERDF a FS.

V roce 2008 velký počet částek proplacených nákladů na projekty soudržnosti opět obsahoval chyby, tzn. u velkého počtu projektů došlo k proplácení nadměrných nákladů. Podstatný podíl odhadované míry chyb připadá na chyby ve způsobilosti, které jsou v rámci auditního vzorku nejběžnějším typem vyčíslitelných chyb. Příčiny chyb ve způsobilosti byly tyto:

- a) projekty nebo příjemci nesplnili podmínky konkrétního fondu;
- b) závažné selhání v oblasti dodržování pravidel zadávání zakázek;
- c) zahrnutí nákladů, které nelze proplatit.

Na první dvě výše uvedené příčiny chyb ve způsobilosti připadá téměř 80 % odhadované míry chyb.

Podíl projektů obsahujících chyby v reprezentativním statistickém vzorku činil 43 %. Účetní dvůr odhaduje, že nejméně 11 % z celkových nákladů proplacených na projekty soudržnosti proplaceno být nemělo.

Účetní dvůr zkoumal dohled Komise nad kontrolními systémy členských států. Zkoumání bylo dvojí. Účetní dvůr prověřoval:

a) audity Komise týkající se fungování systémů členských států pro programové období 2000–2006;

b) schválení koncepce kontrolních systémů členských států na programové období 2007–2013 Komisí. Účetní dvůr mimo jiné prováděl přezkum prohlášení o shodě a strategií auditu, které členské státy připravily pro běžné programové období a které schvalovala Komise.

Systémy týkající se správnosti operací

Období 2000-2006

V roce 2007 posoudil Účetní dvůr kontrolní systémy členských států jako částečně účelné. V roce 2008 nedošlo k žádným zásadním úpravám regulačního rámce, které by měly dopad na kontrolní systémy členských států. Míra chyb zjištěná v předchozích letech i v tomto roce se i nadále pohybuje výrazně nad prahem významnosti.

Odpověď Komise: Generální ředitelství pro regionální politiku a zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti uvedla výsledky svých hodnocení účelného fungování systémů v 545 operačních programech ve svých příslušných výročních zprávách o činnosti za rok 2008. Analýza celkových údajů prokazuje zřetelné odstupňování:

- 31 % systémů funguje dobře (31 % v roce 2007),
- 47 % systémů funguje, je však nutné zlepšení (nedostatky s malým dopadem) (26 % v roce 2007),
- 16 % systémů funguje, je však nutné zlepšení (nedostatky s významným dopadem) (29 % v roce 2007),
- 6 % systémů je neúčelných (14 % v roce 2007).

Období 2007-2013

Do kontrolních systémů pro programové období 2007–2013 byly zavedeny nové prvky, aby se hned od začátku snížilo riziko chyb operací. Před první průběžnou platbou nebo nejpozději 12 měsíců po schválení programu musí členské státy předložit Komisi ke schválení popisy řídicích a kontrolních systémů spolu s prohlášením o shodě od nezávislého kontrolního orgánu. Kontrolní orgány jsou dále povinny Komisi do devíti měsíců od schválení programu předložit strategii auditu.

Do konce roku 2008 obdržela Komise popisy systémů a prohlášení o shodě k 282 (65 %) z 432 schválených programů a schválila jich 88 (20 %). V 38 % případů předložily členské státy dokumenty Komisi ke schválení pozdě.

Odpověď Komise: Ke dni 30. června 2009 obdržela Komise zprávy o posouzení shody pro 88 % všech programů a po přezkoumání ve lhůtách stanovených předpisy schválila zprávy pro 48 % všech programů.

Pokud jde o schvalování strategií auditu členských států, byla situace obdobná. Do konce roku 2008 obdržela Komise strategie auditu k 363 (84 %) z 432 schválených programů. Bylo schváleno 206 (47 %) strategií. Členské státy předložily 39 % těchto dokumentů pozdě.

Odpověď Komise: Ke dni 30. června 2009 obdržela Komise strategie auditů pro 91 % všech programů a po přezkoumání ve lhůtách stanovených předpisy schválila strategie auditů pro 85 % všech programů.

Systémy týkající se zpětného získávání částek a finančních oprav

Období 2000-2006

Nejméně uspokojivým aspektem kontrolovaných systémů souvisejícím se zpětným získáváním prostředků a finančními opravami je hlášení oprav Komisi. U čtyř prověřovaných operačních programů bylo hlášení oprav neuspokojivé a u šesti dalších částečně uspokojivé. V některých případech nebyly informace týkající se finančních oprav sděleny Komisi vůbec, v jiných případech nebyly prezentovány tak, jak bylo stanoveno v pokynech zaslaných Komisí (GR REGIO), a nebylo tedy možné vyslovit závěr, že sdělené údaje jsou spolehlivé. To znamená, že Komise nemá k dispozici úplné a spolehlivé informace o finančních opravách od všech členských států.

Závěry EÚD

Na základě své auditní práce dospěl Účetní dvůr k závěru, že platby (proplácení výdajů) za rozpočtový rok 2008 u skupiny politiky „soudržnost“ obsahovaly významné chyby.

Odpověď Komise: Většina závažných chyb zjištěných Účetním dvorem se soustředí v několika málo členských státech. Komise si již ve většině případů byla vědoma nedostatků v systémech a v roce 2008 přijala v těchto programech náležitá nápravná opatření. V průběhu roku 2008 prokázalo provádění akčního plánu na posílení kontrolní úlohy Komise v rámci sdíleného řízení strukturálních opatření účinné výsledky. Posílená kontrolní opatření pro období 2007–2013 a úsilí Komise na začátku období by měly mít dopad na míru chyb v platbách Společenství pro nové období.

Doporučení EÚD

Účetní dvůr Komisi doporučuje, aby:

- a) soustředila pokyny poskytované členským státům na oblasti, které jsou k chybám nejnáchylnější, tj. na otázky způsobilosti a zadávání zakázek;
- b) se snažila zajistit, aby odhalování chyb a jejich opravy na úrovni členských států fungovaly efektivně, včetně postupů zpětného získávání prostředků a informování Komise;
- c) i nadále prováděla audit operačních programů na základě analýzy rizika a zaměřovala se přitom na oblasti a programy nejvíce náchylné k výskytu chyb;
- d) zajistila striktní používání mechanismů oprav u operačních programů, u nichž byly zjištěny problémy, a zároveň zajistila, aby tento proces nevedl ke vzniku nových chyb.

Další podrobnosti viz Výroční zpráva EÚD umístěná na:

<http://eca.europa.eu/portal/pls/portal/docs/1/3258353.PDF>

5. Zkušenosti a srovnání států V4

Dne 19. a 20. října 2009 se uskutečnilo setkání států Visegrádské čtyřky (V4). Jedním z témat byla i problematika auditních nálezů, zvláště pak v oblasti veřejných zakázek. Shrnutí poznatků je následující:

1) Hlavní identifikované problémy při zadávání veřejných zakázek:

Ve všech zemích byly identifikovány tyto nedostatky:

- a) nesprávné použití specifických druhů zadávacích řízení – neoprávněné použití jednacích řízení, neoprávněné snížení počtu uchazečů;
- b) neoprávněné překročení smluvní ceny – vícepráce bez výběrového řízení;
- c) právní nejistota;
- d) rozpočtové riziko – některá zadávací řízení nejsou provedena v souladu s legislativou.

Pro všechny země V4 kromě ČR jsou pak nedostatky navíc i při dodržování časového rámce – nedodržování jednotlivých lhůt.

2) Nejčastější auditní nálezy:

Pro Maďarsko a Polsko byly identifikovány nedostatečně nastavené řídicí a kontrolní systémy vzhledem k nastavení pravidel pro zadávání zakázek.

Pro všechny státy V4 auditní nálezy shodně uvádějí:

- porušení pravidel plynoucích ze Směrnic (2004/18/ES a 2004/17/ES) při výběru druhu zadávacího řízení;
- přímé zadání zakázky bez výběrového řízení nebo nesprávné použití jednacích řízení;
- restriktivní kvalifikační kritéria.

Slovenská republika

V letech 2005-2007 proběhly audity DG REGIO, které identifikovaly především tato zjištění: nesprávné užití kvalifikačních kritérií (diskriminační nebo příliš restriktivní), nesprávný výběr druhu zadávacího řízení, vícepráce zadávané přímo ne zcela v souladu s podmínkami uvedenými ve Směrniciích, nedostatečně dlouhá lhůta pro podání nabídek (nedostatečná doba pro přípravu nabídky).

Audity DG REGIO odhalily vysokou míru nesouladu zadávání zakázek s pravidly pro zadávání zakázek, proto byla funkčnost a nastavení řídicích a kontrolních systémů v tomto ohledu shledána za nedostatečnou. Některé nálezy měly systémový charakter a mohly tak mít vliv na vykazování správnosti výdajů.

Obdobně jako v České republice, požadovala EK provedení zpětného ověřování na základě statistického výběru vzorku projektů (doporučila metodu výběru vzorku a dále doporučila zaměřit se na takové typy projektů, u nichž byly při předchozích auditech DG REGIO identifikovány nesrovnalosti, a na projekty s vysokou rizikovostí). Rovněž postup zpětného ověřování byl obdobný jako v ČR. Slovenská republika provedla zpětné ověřování a předložila zprávu EK v září 2008. V prosinci 2008 proběhla kontrolní mise ze strany EK. Pro stanovení výše korekcí doporučilo DG REGIO využít Guideline COCOF 07/0037/02 pro

stanovení korekcí, řídicí orgány SR však v některých případech snížily hodnotu finanční korekce na neakceptovatelnou, někdy až nulovou, hodnotu. Slovenské republice bylo proto doporučeno stanovit hodnotu finančních korekcí znova. **Slovensko navrhlo vyčíslení finanční korekce pomocí (prostřednictvím) paušálních sazeb (2, 5, 10, 25 %). Konečná celková míra chybovosti byla stanovena na 5,44 %. Byla uplatněna finanční korekce v rozsahu 38 090 875 EUR.**

Polsko

Obdobně i Polsko se potýkalo s problémy v oblasti zadávání veřejných zakázek. V jednom případě, ke kterému se konalo slyšení u Evropského účetního dvora, se jednalo o přímé zadání dodatečných stavebních prací stejnému dodavateli. U EÚD nebylo dosaženo žádné dohody. Polsko připravuje žádost o přezkum u Evropského soudního dvora.

V druhém případě, v rámci kterého se jednalo se o systémovou nesrovnalost u projektů financovaných z FS (nesprávná interpretace Směrnic), proběhla diskuse s EÚD a výsledkem byla dohoda, že se jednalo o nesrovnalosti bez finančního dopadu na rozpočet EU.

Závěr

Tyto zkušenosti ostatních nových členských států dokládají, že Česká republika není jedinou zemí, která se potýká s nedostatky především v oblasti veřejných zakázek. Slovensko je důkazem toho, že korekce mohou dosáhnout vysokých hodnot, a proto musí být kladen důraz na dodržování pravidel, a to nejen v oblasti zadávání veřejných zakázek.